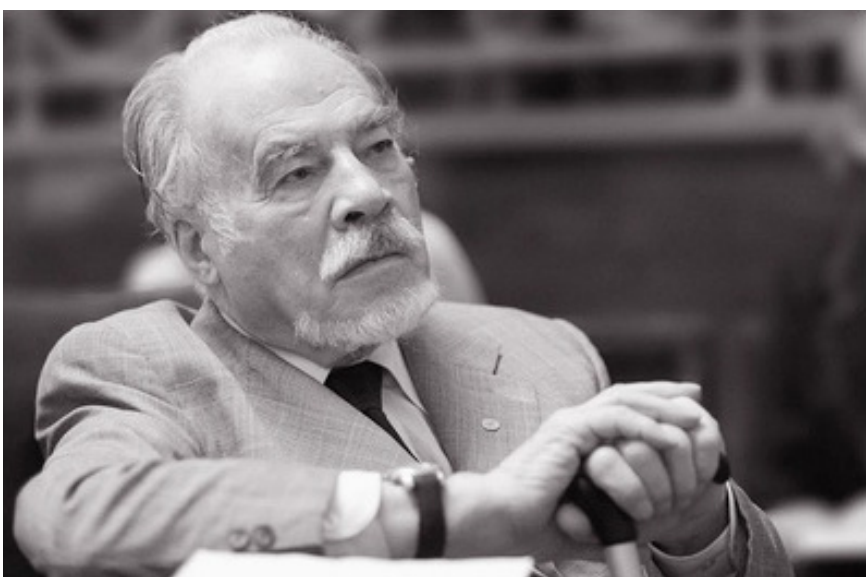
Dan BERINDEI

O problemă de maximă însemnătate

Discursurile de recepție reprezintă momente în care dăm adevărate examene, înfățișând în fața comunității noastre academice probleme de mare însemnătate și totodată ne dezvăluim însușirile și priceperea. Cu alte cuvinte, justificăm motivația prezenței noastre în acest înalt for. După ce te-am ascultat, stimate Confrate, nu pot decât să-mi exprim simțăminte de deplină satisfacție. Ne-ai demonstrat, într-o sinteză bine echilibrată, întemeiată pe erudiție, bogata și aleasa informație științifică pe care îți bazezi demersurile științifice, dar, totodată, inteligența și luciditatea echilibrată cu care ești înzestrat.

Ai abordat o problemă de maximă însemnătate, cea a numelor poporului și țării noastre, pe care ai calificat-o îndrituit „aproape la fel de importante ca și existența propriu-zisă a poporului respectiv și a statului

Academicianul Dan Berindei

BDD-A31160 © 2020 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:17 UTC)

în cauză". Ne-ai demonstrat că denumirea de *România* n-a fost „inventată" de un învățat al sfârșitului veacului al XVIII-lea și al începuturilor celui de-al XIX-lea și de asemenea că denumirile de *valahi* și *români* nu se află într-un raport de succesiune. Întemeindu-te pe succesivele cuceriri ale istoriografiei noastre și referindu-te la ceea ce gândea cu atâta claritate Miron Costin, cu peste trei veacuri în urmă, ne-ai demonstrat coexistența ultimelor denumiri ca forme interne și externe ale aceleiași realități.

Citând lucrările colegului nostru Șerban Papacostea și cele ale regretatului istoric Adolf Armbruster ai evidențiat încă o dată *realitatea esențială a conștiinței romanității la români*. Aceasta, ca și menținerea denumirii interne, într-adevăr „turburătoare", o explici justificat prin izolarea romanicilor răsăriteni. Numitorul comun al Romei și cel al limbii latine îl găsești îndrituit în cele două denumiri – internă și externă – ale unei unice realități etnice. Ne-ai demonstrat, de asemenea, iubite Coleg, forța pe care conștiința romanității a avut-o încă de la primele veacuri ale existenței românilor ca popor, ceea ce și explică denumirile date primelor comunități politice, cu referiri tocmai la această convingere de origine. Denumirile de Țara Românească și cea de Romania (Romaniola), formele de *români* sau *rumâni* utilizate de ei înșiși, așa cum foarte bine ai arătat, reflectă tăria unei conștiințe, care, cum foarte bine ai descris-o, a ființat și la vlahii balcanici. Deosebit de interesante au fost considerațiile făcute referitoare la denumirea țării, de România, calificată pe drept cuvânt drept „o formă a denumirii de Țara Rumânească/Românească", „o formă modernizată", păstrată, cum ai spus, „în memoria colectivă" sau în alt loc al discursului: „un fel de Romă translată la Dunăre, Carpați și la Marea Neagră".

Ca un adevărat om de știință, ai semnalat și criticat exagerările și chiar forțările realității referitoare la istoria națională dintr-o epocă relativ apropiată, dar totodată trecută, evidențiind însă îndrituit și faptul că „istoricii români serioși" nu s-au pretat în „a scrie astfel de enormități, neadevăruri, exagerări". Ai semnalat, de asemenea, tot deplin îndrituit, erorile și exagerările inverse săvârșite după decembrie 1989.

Iubite Coleg, ești născut la Sântioana în județul Cluj, la 1 ianuarie 1955, ai absolvit liceul „Andrei Șaguna" din Brașov și în anii 1974-1979 ai urmat Facultatea de Istorie-Filosofie a Universității Babeș-

BDD-A31160 © 2020 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:17 UTC)

Bolyai, susținând licența ca șef de promoție. O jumătate de deceniu, între 1979 și 1984, ai fost profesor în învățământul gimnazial și liceal, pentru ca din 1984 să fi chemat în corpul didactic superior la Universitatea pe care ai urmat-o mai înainte. Ai parcurs succesiv toate treptele carierii universitare: asistent până în 1990, lector în următorii doi ani, din 1992 și până în 1996 conferențiar, iar din 1996 profesor la catedra de istorie medie. Între timp, în 1989 ai susținut strălucit teza de doctorat *Adunările cneziale din Transilvania în veacurile XIV-XVI*. Recunoașterea înzestrărilor și a competenței a fost confirmată cu un an în urmă, prin alegerea în prestigioasa funcție de rector al Universității urmată în tinerețe.

Stimate Confrate, ești un intelectual ales. Profesorul este dublat de istoricul înzestrat. Cunoștințele îți conferă o bază științifică solidă. Stăpânești temeinic și poți utiliza trei limbi de circulație internațională și alte două le poți folosi practic. Ai o personalitate puternică și o energie corespunzătoare. Ești un istoric militant, dar totodată și un organizator, un manager înnăscut, dornic necontenit de a zidi. Totdeauna în mijlocul problemelor, multiprezent și în același timp înarmat cu tact și cu măsură, deși intransigent în acțiuni știi să le înfățișezi într-un veșmânt de amabilitate firească. În ochii noștri, a celorlalți, te înfățișezi cu un ton liniștit, dar întemeiat pe competență, și-ți susții pozițiile cu fermitate, nesovăitor.

Ești deschis către lume, integrat unei spiritualități mondiale, dar în același timp înțelegi să-ți slujești țara și neamul de pe poziții moderate, dar ferme, întemeiate pe certitudini. Din 1992 conduci eficient Centrul de studii transilvane din Cluj-Napoca. Ai condus între 2003 și 2007, cu multă competență și dăruire, Institutul român din Veneția. Ai asigurat și asiguri, de asemenea, ființarea unor publicații periodice de prestigiu, integrate lumii europene. În paralel, ți-ai desfășurat la înalt nivel activitatea didactică și cea de cercetare. Nu putem să nu amintim și prezența pe care ai avut-o, stimate Coleg, ca visiting professor în Statele Unite și mai ales în Italia, ca și stăruința de a fi prezent în periodice străine. Te bucuri de aprecieri și de o recunoaștere internațională a valorii.

În activitatea de creație științifică ai fost și ești preocupat de probleme ale istoriei naționale, având necontenit preocuparea integrării ei eu-

BDD-A31160 © 2020 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:17 UTC)

ropene și mondiale. Te-ai dăruit cu prioritate problemelor provinciei natale, dar ai adus contribuții importante privind istoria românilor în ansamblul ei, inclusiv în volumul IV al ediției a doua a *Istoriei românilor*. Ești editor de izvoare, ai demonstrat și demonstrezi o deosebită competență în studierea problematicii sociale medievale a Transilvaniei, ai contribuții genealogice de înalt nivel, te-a atras și istoria militară. Cu preocuparea dominantă a prezenței internaționale a istoriografiei noastre, ai realizat singur sau în colaborare, dar având rolul principal în realizarea proiectelor, sinteze ale istoriei Transilvaniei, dar și a României. Ești receptiv și interesat față de variate teme, având și o firească deschidere – când este cazul – și către lucrări de popularizare.

Stimate Confrate, ești o personalitate recunoscută în domeniul istoriografiei noastre. În 1991 ți s-a acordat de către Academia noastră Premiul Barițiu. Ești doctor honoris causa al Universităților din Alba Iulia, Timișoara, Oradea și Cahul. La 29 noiembrie 2001 ai fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar la 30 martie 2010 membru titular. Ești vicepreședinte al Comitetului național al istoricilor și, de asemenea, președintele părții române a Comisiei mixte de istorie româno-ruse.

Astăzi, prin susținerea discursului de recepție, ai îndeplinit, iubite Confrate, forma finală a intrării în Academia noastră. Îți urez cu bucurie și multă satisfacție: bine ai venit printre noi ca membru titular al Academiei Române.

BDD-A31160 © 2020 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:17 UTC)